

Monumentnummer*: 514558

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 juni 2000
Kadaster deel/nr 82945/127

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Apeldoorn Apeldoorn Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Apeldoorn Indische Buurt

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Hoog Soeren R 655

Omschrijving**

Inleiding

Deze vrijstaande VILLA is gelegen tussen de Coniferenlaan en de Dennenlaan. De villa is gebouwd in 1917 naar ontwerp van de Apeldoornse architect CHRIS WEGERIF. Het werk van Wegerif draagt het stempel van de Nieuwe Kunst. Er zijn ondermeer invloeden van de Engelse Arts & Craftsbeweging, de Weense Sezession en de Art Nouveau uit te herleiden. Wegerif was een voorstander van de integratie van de toegepaste kunsten in de architectuur. Samen met Johan Thorn Prikker en John. Th. Uiterwijk richtte hij daarom in Den Haag in 1893 de landelijk bekend geworden kunsthandel 'Arts & Crafts' op. In het algemeen tendeeert zijn werk naar eenvoud, functionaliteit en naar een sobere maar doordachte ornamentering. Wegerif was afkomstig uit een belangrijke architectenfamilie. Naast hemzelf was ook zijn neef, Ahasverus Hendricus Wegerif (1888-1963), een bekend architect. Beide ontwierpen ondermeer in Apeldoorn, onafhankelijk van elkaar diverse panden. De huizen van Chris Wegerif zijn totaalconcepten. Zo ontwierp hij ook vaak betimmeringen, haardpartijen, meubels en soms ook de tuin. Zijn vrouw Agathe ontwierp ondermeer gordijnen en meubelstofferingen. De huizen van Wegerif worden bijna allemaal gekenmerkt door vierkante of rechthoekige plattegrondvormen met verzelfstandigde eindgevels. De meestal witgepleisterde gevels hebben een gesloten karakter, dat gedeeltelijk wordt gecompenseerd door opengewerkte overgangsgebieden als erkers, terrassen, loggia's en balkons. In het interieur is het gebied rond de haardpartij belangrijk. Dit gebied werd als belangrijkste deel van het huis gezien. De architectuur van Chris Wegerif wordt in deze periode gekenmerkt door ruw gepleisterde gevels, eenvoudige hoofdvormen en rond vensters en deurpartijen geconcentreerde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

detailleringen. Andere belangrijke villa's van hem zijn villa Edera (1918), Zeeuwshe Knoop (1909) en zijn eigen woning Kamp Links (1915).

Het huis is gebouwd als onderdeel van een groter project, de NV De Apel- doornsche Bouwgrond Maatschappij tot exploitatie van het villapark 'Het Loo', die mede door Wegerif was opgericht. Binnen dit project zijn door Wegerif nog ontworpen de villa's Serena (1e Beukenlaan 9, 1916), de hiervoor genoemde villa Edera (Eikenlaan 10) en de gesloopte villa Freya (1e Beukenlaan, 1917). De villa is geplaatst in een ruime tuin met voornamelijk lage begroeiing.

Omschrijving

Deze op een samengesteld plattegrond opgetrokken bakstenen VILLA is op de plint na geheel gepleisterd en wit geschilderd. De villa bestaat uit een tweelaags bouwdeel onder een zadeldak, met tegen de noordgevel hiervan een eenlaags bouwdeel onder een zadeldak waarvan de nokrichting haaks op het tweelaags deel staat. De daken zijn bedekt met roodbruin geglaazuurde verbeterde Hollandse pannen en rondom voorzien van een deklijst. Het dak watert af via in de muur verwerkte bakgoten en heeft op het linker dakschild van het tweelaags bouwdeel een vierkante schoorsteen. De gevels worden langs de dakrand afgesloten door een decoratieve fries bestaande uit op regelmatige afstand geplaatste rechthoekige blinde nissen. Alle gevelopeningen zijn omgeven door een regelmatige uitsparing in de gevel. Het pand heeft aan voorzijde een halfronde veranda, tegen de oostgevel halfronde erkeruitbouw en in de westgevel bevindt zich boven de ingang een halfronde luifel. Het toegepaste glas-in-lood is helder met paarse details.

De asymmetrische VOORGEVEL (westgevel) wordt rechts afgesloten door een tuitgevel met schouders voorzien van een deklijst. De tuitgevel wordt bekroond door een liggende halve maan waarop een windvaantje bevestigd is bestaande uit een vlaggetje waarin een uitgesneden halve maantje. In de top bevindt zich een blauwe gevelsteen met een goudkleurige halve maan en de tekst "MCMXVII - halve maan" in goudkleurige letters.

Op de begane grond bevindt zich tegen de gevel een halfronde veranda afgesloten door vier zuilen met een vierkant kapiteel. De veranda is toegankelijk via een enkelruits stolpdeur met houten luiken en een vrij groot half rond bovenlicht waarin glas in lood. Boven de veranda bevindt zich een balkon omgeven door een borstweringsmuur waarin op regelmatige afstand verticale rechthoekige blinde nissen. Het balkon is toegankelijk via een enkelruits deur met een half rond bovenlicht waarin glas in lood. Aan weerszijden van de deur een enkelruits draairaam. De voorgevel heeft links twee smalle, staande tweeruits ramen met lekdorpel en gefigureerd glas.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft op de begane grond links in de gevel een raam met een half rond bovenlicht waarin glas in lood, houten luiken en een lekdorpel. Rechts in de gevel een halfronde erker-uitbouw waarin vijf vrij smalle glas in lood ramen. Boven deze erker een balkon afgesloten door een borstweringsmuur. Het balkon is toegankelijk via een tweeruits stolpdeur met een half rond bovenlicht waarin glas in lood. Links van het balkon bevindt zich een enkelvoudig draairaam met een half rond bovenlicht waarin glas in lood. De asymmetrische ACHTERGEVEL heeft een risalerend rechterdeel met in het midden een houten paneeldeur met enkelruits bovenpaneel en een vierkant zijraam met lekdorpel. De gevel heeft links op de begane grond een tweeruits stolpdeur met half rond bovenlicht waarin glas in lood en houten luiken en op de verdieping twee staande ramen met half rond bovenlicht waarin glas in lood. De LINKER ZIJGEVEL wordt afgesloten door een tuitgevel bekroond door een halve maan. In de top bevindt zich een vrij hoog half rond afgesloten raam met aan weerszijden twee kleine staande ramen. Alle drie de ramen hebben glas in lood. Op de begane grond zit rechts in de gevel een entree bestaande uit een hardstenen stoep van twee treden en een houten paneeldeur met een enkelruits bovenpaneel. Boven de entree bevindt zich een halfronde, platte luifel gedragen door twee zuilen met een vierkant kapiteel. Links van de entree een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vierkant kelderraam met diefijzers en links in de gevel een gedeeld venster met enkelruits onder- en bovenraam, luiken voor de onderramen en een lekdorpel. Het INTERIEUR bevat onder meer rode en witte tegels in schaakbordpatroon in de hal, een houten trap met balusters en een leuning die overgaat in een fraai gevormde trappaal, in de woonkamer twee stucplafonds met een middenornament in de vorm van een gestileerde zon en een haard met houten mantel waarin een tegeltableau, voorstellende een avondlandschap met halve maan, ontworpen door Wegerifs echtgenote, de kunstenaress Agathe Wegerif-Gravestein (1867-1944), en gesignd AWG 1917.

Waardering

VILLA uit 1917 naar ontwerp van de Apeldoornse architect Chris Wegerif.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en vrijwel gaaf voorbeeld van een inventief villaontwerp van de bekende architect Chris Wegerif. Het pand valt op door de hoogwaardige esthetische kwaliteiten zoals de eenvoudige hoofdvormen en de sobere detailleringen. Het interieur is voor een belangrijk deel bewaard gebleven. Karakteristiek zijn de tuitgevels en de steeds terugkerende afgeronde vormen in het ontwerp (erker, balkon, bovenlichten). Er is sprake van een ensemblewaarde binnen de villawijk Berg en Bos. De diverse gebouwen in deze wijk geven samen met de oudere en latere typen en stijlen zeer goed de ontwikkeling van de villabouw in dit gebied weer.
- Van stedenbouwkundige waarde door de situering tussen de 1e Beukenlaan, de Dennenlaan en de Coniferenlaan. De objecten vormen samen met de vele particuliere en openbare groenelementen een aantrekkelijk en waardevol straatbeeld.
- Van cultuurhistorische waarde als herkenbaar element uit een maatschappelijke ontwikkeling. Het pand is gebouwd als huisvesting van de nieuwe en kapitaalkrachtige stedelijke elite, die zich bij voorkeur vestigde in kapitale villa's in ruim opgezette en in dit geval projectmatig ontwikkelde, romantisch aangelegde villawijken. De wijk Berg en Bos is een goed voorbeeld van een dergelijke villawijk. In het ontwerp voor dit huis zijn diverse vormen van toegepaste kunst geïntegreerd in de architectuur. Dit totaalontwerp is typerend voor de tijd waarin het pand werd gebouwd. Er is tevens een cultuurhistorische waarde gelegen in het feit dat het werk van Wegerif een duidelijk herkenbare signatuur draagt en door de geringe geografische spreiding als typerend voor de gemeente Apeldoorn kan worden gezien.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument